ליבן. באור בלשון חכמים נקרא ליבן ובלשון הלועזים קורין באלמוטי׳. שחיטתו כשרה. ולא אמר שריפה היא זו ולא שחיטה: חידודה קודם לליבונה. מקדים וממהר לחתוך קודם שתטה הבהמה מן האור: והאיכא לדדין. דסכין כשנכנס לתוך החתך קודם שהשחט רוב הסימנים היא שורפת את הסימנים ונמצאת שהיא נשרפה קודם שהרי ושם נקובתו במשהו ליטרף ושריפה נקרב הוא: מירווח רווח. מתרחב החתך מגדי הסכין מכאן ומכאן ואין נוגע [ב] הסימן אלא חידודו של סכין: והכה בו. [ג] את האדם מכה בכח: משום שחין נדון. לענין נגעים דדמפרש לקמן שחין בא ע"י חום שמתחמם מחמת כח ההכאה ומכה בא מחמת האור והכא דאיכא תרוייהו בהי מיניה דיינינן ליה: למאי נפקא מינה. באיזה דבר תלוי דין מכה משחין דתיבעי לך: מטמאים בשער לבן ובפסיון. שאין בהן הסגר שני כמו שכתוב (ויקרא יג) בשאת ובספחת ג׳ הסגרות שאם עמד בעיניו ולא פשה שבוע ראשון מסגיר אותו בשביעי שמא יפשה ויחלימנו אבל בשחין ומכה לא נאמר אלא הסגר אחד ואם עמד בעיניו בשבוע ראשון אין מסגירו לעמוד אלא פוטרו והולך: בשני סימנין. הגר דמפרש: שער לבן ופסיון. אם פשה ולא נתקן שסימן טומאתו בשער לבוש: ולמה תלקו הכתוב. בשני פרשיות ופירש משפט כל אחת בה ולא לירפס יחד שהרי משפטן שוה והיה לו לכתוב כי יהיה בו בשורו שחין או מכה: שחין מלמדרפין זה עם זה. לגיעור נגע כגרים חלי פול שאם עלה בו חלי גרים מחמת חום מכה אלא ע"י האור וחלי גרים אלה ע"י טייח האור אין מלמדרפין ג׳: שחין. לשון חמימות כמו (יומא דף עב:) שבה שחונה וכדמתרגמינן יוגתן חמוטי לחיתי אור שחיזית (ישעיה מד): נקה באחן. הכהו ד׳ בכח באחן אפילו בלא תכונה דכל מכה מתחמם הבשר מיד ע"י ההכאה: בגפת. שהטמין זרו בפסולת של זיתים והוא חם מאד מאיליו ומכה: אבר מעיקרו. ממקום שעוקרים הטופרת והוא חם: נחלת. פחם שלא כבה: רמץ. אפר חם וכך שמו בלשון ערבי: נפסית. מין סיד ושורפין אותו כמלח סיד: ותניא שחין ומכוה כו׳. כולהי הכך מתניתא מלמדרכי הכא לפרושי מאי תיבעי לן דהא בעיא דלעיל הכי איבעיא לן ליבן שפוד והכה בו אי הכא הכל קודם לבא המכה או הכל האור ונפקא מינה לדתניא דהולכין אחר האחרון דתניא שחין ומכוה במקום אחד באותו מקום שלקה בראשון לקה בשני באותו גרים עצמו: ביטל אחרון את הראשון. ונפקא מינה לענין לירוף שאם היה בו חלי גרים שחין ולקה באור באותו חלי גרים נהפך אותו ה) *גרים ונעשה מכוה ואם חזר ולקה באור לאחר זמן אלא מכוה זו שלא ע"י האור ונולד בו חלי גרים שחין אחר ונעשה שלם אין מלמדרך עם הראשון ומהאי אהכי איבעיא לן ביטול שאילו לא ביטל חלי גרים הראשון היה זה מלמדרך עמו: והכא ה"ל. לענין בעיא דלעיל ז) היכי מתבעי לן: וליבן שפוד והכה בו. והכאה זו יש חורת שחין ותורת מכוה ואיבעיא לן מי קדים ואתי אליבא בתרא ומבעליה: מבטא קדים. שהכאה קדים להרע לו לאדם והוי שחין ואתי הכל ז) האור אחרון ומבטל ליה וה"ל מכוה ולא מלמדרך בהדיה חלי גרים קמא דה"ל שחין ומכוה: תיבוד שחי. דמתוך שהוא חד אין הכל האור שבו חזק ותחיכתו קדם להבלו: אלמא מבטא קדים. ואתי הבלא ומבטל ליה: דברזייה מברז. שלא הכהו בכח אלא דקרו ואין כאן מבטא אלא הכל אבל הכהו לתיכא מבטא אימא דהא הוה בתרא ומבטל הבלא: מברז. פויינ"ט בלע"ז: של עבודת כוכבים. שמטמאים בה קרבנות של עבודת כוכבים ואסורה בהגאה כדאמרינן במסכת ע"ז (דף מז:) אבד תאבדון את כל המקומות אין זו הגאה שבחייה היו דמיה מרובין מלאחר שחיטה שבחייה מתקן הוא דיוין דשחטה להכי קיימא: במסוכנת. דהוי מתקן לדיון דמוקי לה כשליבנה באור כדי לייבש אפילו יהא בית השחיטה רותח ותימה דמשמע הכא דבעי ליבון וכן משמע נמי התם בתוספתא דמסכת ע"ז (פ"ב) דקתני הספודים והאסכלאות והסכינים מלבנן באור ותימה דבפרק כל שעה (פסחים דף נ:) משמע דסגי בהגעלה דקאמר הני סכיני דפיסחא הויי עבדינן להו ומסקינן הלכתא מידי ואידי ברותחין ואור"ת דיש לחלק גבי חמץ משום דהיתירא בלע דבעינן זה מחלק בכוח מסכת ע"ז (דף עו:) אע"ג דהשתא *) דבליעי הוי לאיסורא מ"מ בשעה בליעה הוי התירא אע"ג דרב אשי גופיה מחלק כן במסכת ע"ז (דף עו:) ובפסחים (דף נ:) קאמר רב אשי לדידי חדתי עבדי לי מחמיר על עצמו היה וגרסה דהא דמסיק והלכתא מידי ואידי ברותחין הוי מסקנא דמילתא דרב אשי ועוד אור"ת דהכא ובהוספתא איירי בסכינין גדולים שלולין בהן בשר והוי תמשמש על ידי האור ולהכי בעי ליבון ודיקא נמי דקא תניא להו בתוספתא בהדי שפודין ואסכלאות אבל סכיני דפיסחא מיירי בקטנים והסכינים שנים שאם עוקרים מן העובדי כוכבים היה אומר הר"ר בן ה"ל מאיר שצריכין ליבון מפני שדרך העובדי כוכבים לתקן בהן גר שנולק בהן חלב וגם מהפכין בהן בשר על גבי נחלים ותותכין ור"ת היה אומר כיון דאין עיקר תמשמש לכך לא חיישינן דלמא אתרמי ונעבד הכי ועוד אפילו אתרמי ואתחמם בו על ידי האור סגי בהגעלה דכל מה שכופו לפלוט על ידי רותחין פולט בהגעלה ראשונה ואין זה דיוק דדילמא כיון שנתחמם בו על ידי האור אין יוצא מידי חופין לעולם בהגעלה בלא ליבון ופולט תמיד בכל הגעלותיו מידי דהוה אכלי חרס דלא סגי ליה בהגעלה ולא אמר כל מה שעתיד לפלוט פולט בהגעלה ראשונה אלא אינו יוצא מידי חופין לעולם* :

*) [ל"ל דפיס]

**א"ר זירא אמר שמואל ליבן סכין ושחט בה שחיטתו כשרה חידודה קודם לליבונה והאיכא צדדין? בית השחיטה מירווח רווח איבעיא להו ליבן שפוד והכה בו: משום שחין נדון או משום מכוה נדון, למאי נפקא מינה לדתניא *שחין ומכוה מטמאין בשבוע אחד בשני סימנין: בשער לבן ובפסיון *ולמה חלקן הכתוב? לומר שאין מצטרפין זה עם זה ותניא *איזהו שחין ואיזהו מכוה: לקה בעין באבן בגפת בחמי טבריא ובכל דבר שלא בא מחמת האור לאתויי אבר מעיקרו זהו שחין *ואיזהו מכוה בגחלת ברמץ בסיד רותח בגפסית רותח ובכל דבר הבא מחמת האור לאתויי חמי האור זו היא מכוה ותניא *שחין ומכוה אם שחין קודם למכוה בטל מכוה את השחין, ואם מכוה קודם לשחין בטל שחין את המכוה והלא הלי דמי כגון דהוה ביה חצי גרים שחין מעיקרא וליבן שפוד והכה בו ונפק ביה חצי גרים אחר, מאי: חבטא קדים, ואתי הבלא ומבטל ליה לחבטא והוה ליה שחין ומכוה ולא מצטרפין או דלמא הבלא קדים, ואתי חבטא ומבטל ליה להבלא והוה ליה שחין ושחין ומצטרף? א"ש דאמר ר' זירא אמר שמואל ליבן סכין ושחט בה שחיטתו כשרה חידודה קודם לליבונה אלמא חבטא קדים, דתם נמי שאני ת"ש ליבן שפוד והכה בו נדון משום מכות אש אלמא חבטא קדים, דתם נמי דברזייה מיברז דהיינו חדוד: אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה בשפין של עבודת כוכבים מותר לשחוט בה ואסור לחתוך בה בשר: מותר לשחוט בה מקלקל הוא, ואסור לחתוך בה בשר מתקן הוא, אמר רבא פעמים שהשחוט אסור, במסוכנת מותר, באמטי דקיימין לקורבנא, ותיפוק ליה משום שמנונית דאיסורא? בחדשה

**) [ל"ל דפיס]

[נקמן יז:]

פסחים פ"נ ע"ד וס"ע מ"ש

[ל"ל חנן]

פסחים עמ׳

מכוה
↓
טחין = מכוה
טחין

מכוה
↓
טחין = מכוה
מכוה

[מיין נע"ב]

[ע"ש תוס׳ פ"ז שב: ד"ה אמר]

עין משפט נר מצוה

לח א מיי׳ פ"ח מהלכות שחיטה הלכה כב סמג עשין סב טור ש"ע י"ד סימן פ :

לט ב מיי׳ פ"ב מהלכות טומאת מת הלכה ה:

מ ג ד מיי׳ שם הלכה לב

מא ה מיי׳ שם הלכה ו :

מב ו ז ח מיי׳ שם הלכה כ :

נוסח אחר
ליבן שפוד והכה בו - פאם טחין (בא מחמת מכה) קודם למכוה (בא מחמת אש) אי הייפן

מג ט מיי׳ פ"ז מהלכות ע"ז הלכה יט סמג לאוין מה טור ש"ע יו"ד סימן י סעיף ג :

[מיין נע"ב]

נוסח אחר
ג׳ הלכות הקודמות לטרות הסכין

## שיטה מקובצת

ל] ואין נוגע בסימן אלא חדודו של סכין: כ] והכה בו מכה בכח כצ"ל: ג] אין מצטרפין לרבנו צדקת אלא פרחר הוא הס"ד: ד] לקח באבן הבוא האבן בכח אחי׳ כצ"ל: ה] נראה אותו חצי גרים הנעשה: ו] לענין בעיין דלעיל דתבעי לן: ז] ואתי הבל שבא אחרון ומבטל: ח] דקיימי לשלחן דורון נ"ב בס"ל נ"א דהוה סקיימן לשלחן וכו׳ ג ס] דבשו הסגר שניה וי"ל דה"נ קאמר :

## רבינו גרשום

שניה עכשיו נראה לו ביותר ותוא מרצה כדם עולה כי אויל לדבר מצוה. לא בצע על פרוטה כלומר לא היה נוהגה: ליבן סכין ששרטו באור עד שהיה אדום. חידודה קודם לליבונה כלומר מחמת חידוד נשחמה לא מחמת האור שזו ליבון: מטמאין בשבוע אחד כלומר דבשניהם כתיבי הסגירו שבעת ימים שנאמר בשתי סימנים בשער לבן ובפסיון כלומר דבשניהם כתיב אם פשה תפשה הזנה נהפך שער לבן בבהרת אלא למה חלקם זה מזה כלומר עכשיו ששניהם יש דין אחד לומר שאין מצטרפין זה עם זה שאם היה חצי גרים שחין וחצי גרים (בהרת) [מכוה] אין מצטרפין: לקח בעין. או באבן כלומר שהם אותו עין או אבן במקום שהוחכון אותו: בגפת. פסולת דזיתים. לאויתרי אבר מעיקרו כלומר כשהוחכון אבר מעיקרו הם הוא ביותר והוא שחין יותר זהו מכוה[נכוה] ברמץ באפר עם נחלים דקים בסיד רותח כשעושין הסיד דם הוא כמה ימים לאחר שייתו. בגפסים רותח בגחלת הבהול שהגפה משלוך מכירתו וכל דבר הבא מחמת האור כגון אלו זו מכוה. ותניא אם שחין קודם למכוה כלומר שאם הוה שחין עליו והיה מוסגר ב׳ ימים או ג׳ ואח"כ בא על השחין מכוה בטל מכוה את השחין ומתחיל ימי הסגירו והבא הייכי דמי כגון דהוה חצי גרים וכו׳ כלומר מאי הבטא קדים כלומר חבטא הזייטו שחין ואתי הבלא כלומר הלבון הזייטו מכוה ומבטל ליה לחבטא כמו דלא הוה שם כלל עכשיו הוה ליה שחין ומכוה ולא מצטרף או דילמא הבלא קדים ואתי חבטא ומבטל להבלא והוה ליה חבטא ושחין ומצטרפין: ת"ש דאמר זירא ליבן סכין וכך הכא דהבטא קדים ואתי הבלא ומבטל ליה שחין ומכוה ואין מצטרפין לא הדוד שאני ומשום חבי אמרינן הכא דהבטא קדים אבל דתם אמרינן דהבלא קדים ואתי הבטא ומבטל להבלא והוה ליה שחין ושחין ועדיין לא יכולינן לפלוף מהכא: סכין של ע"ז מותר לשרוט בה: מפני שמקלקל: ואסור לחתוך בה בשר: מפני שמתקן: פעמים שהשרוט אסור במסוכנת: כלומר דאי הוה רצה ליתנם ואינו רוצה שיתחטאו איברים [אברים] עכשיו כשיתחכם מקלקל הוא: ותיפוק ליה משום שמנונית דאיסורא אסור לשרוטה) בהמה אחרת ולא משום דאסור לחתוך בה בשר דמתקן לא בסכין חדש כלומר שאינו אסור

ל) נראה ד"ל לפרש לבתוב כה וגם להתוך בה בשר בלתו לאיסור דמתקן .